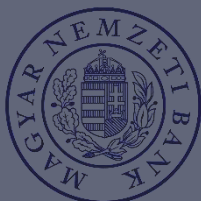

SOPRONI
EGYETEM

LÁMFALUSSY SÁNDOR
KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI
KAR

A konferenciát támogatta / Supported by:
Magyar Nemzeti Bank (MNB)
/ Hungarian National Bank (MNB)

NEMZETKÖZI TUDOMÁNYOS KONFERENCIA A MAGYAR TUDOMÁNY ÜNNEPE ALKALMÁBÓL

International Scientific Conference
on the Occasion of the Hungarian
Science Festival

Sopron, 2021. november 4.
4 November 2021, Sopron

**PANDÉMIA – FENNTARTHATÓ GAZDÁLKODÁS
– KÖRNYEZETTUDATOSSÁG / PANDEMIC
– SUSTAINABLE MANAGEMENT – ENVIRONMENTAL AWARENESS
KONFERENCIAKÖTET / Conference Proceedings**

Szerkesztette / Edited by: OBÁDOVICS Csilla, RESPERGER Richárd, SZÉLES Zsuzsanna

Nemzetközi tudományos konferencia a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából /
International Scientific Conference on the Occasion of the Hungarian Science Festival

Sopron, 2021. november 4. / 4 November 2021, Sopron

**PANDÉMIA – FENNTARTHATÓ GAZDÁLKODÁS
– KÖRNYEZETTUDATOSSÁG /
PANDEMIC – SUSTAINABLE MANAGEMENT
– ENVIRONMENTAL AWARENESS**

KONFERENCIAKÖTET /
Conference Proceedings

(LEKTORÁLT TANULMÁNYOK / PEER-REVIEWED STUDIES)

Szerkesztette / Edited by:
OBÁDOVICS Csilla, RESPERGER Richárd, SZÉLES Zsuzsanna

SOPRONI EGYETEM KIADÓ /
UNIVERSITY OF SOPRON PRESS

SOPRON, 2022

**Nemzetközi tudományos konferencia a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából /
International Scientific Conference on the Occasion of the Hungarian Science Festival**

Sopron, 2021. november 4. / 4 November 2021, Sopron

Mottó / Motto: „Tudomány: iránytű az élhető jövőhöz” / „Science: a Compass For a Livable Future”

Szervező / Organizer: A Soproni Felsőoktatásért Alapítvány / For the Higher Education at Sopron Foundation

**A konferencia védnöke / Patron of the Conference:
Innovációs és Technológiai Minisztérium / Ministry for Innovation and Technology**

**Felelős kiadó / Executive Publisher: Prof. Dr. FÁBIÁN Attila
a Soproni Egyetem rektora / Rector of the University of Sopron**

**Szerkesztette / Edited by:
Prof. Dr. OBÁDOVICS Csilla, Dr. RESPERGER Richárd, Prof. Dr. SZÉLES Zsuzsanna**

A kötet tanulmányait lektorálták / Peer-reviewed by:
Dr. BARTÓK István, BAZSÓNÉ dr. BERTALAN Laura, Dr. BEDNÁRIK Éva, Dr. habil. BODNÁR Gabriella,
Dr. BRUDER Emese, Dr. HOSCHEK Mónika, Dr. habil. Eva JANČÍKOVÁ, Dr. JANDALA Csilla,
Dr. habil. KOLOSZÁR László, Dr. KÓPHÁZI Andrea, Dr. KOVÁCS Tamás, Prof. Dr. KULCSÁR László,
Prof. Dr. Markus MAU, Prof. Dr. Nicole MAU, Dr. MÉSZÁROS Katalin, Dr. NEDELKA Erzsébet,
Dr. NÉMETH Nikoletta, Prof. Dr. OBÁDOVICS Csilla, PAPPNÉ dr. VANCSÓ Judit, Dr. habil. PAPP-VÁRY Árpád,
Dr. PATAKI László, Dr. PIRGER Tamás, Dr. RESPERGER Richárd, Dr. habil. SZABÓ Zoltán,
Prof. Dr. SZÉKELY Csaba, Prof. Dr. SZÉLES Zsuzsanna, Dr. SZÓKA Károly, Dr. TAKÁTS Alexandra

Tördelőszerkesztő / Layout Editor: TAKÁCS Eszter

Borítóterv / Cover Plan: ZSIDY Emese

ISBN 978-963-334-411-8 (pdf)

DOI: 10.35511/978-963-334-411-8

© Soproni Egyetem Kiadó / University of Sopron Press
Sopron, 2022 – Minden jog fenntartva.

SZERVEZŐK

Szervezők: A Soproni Felsőoktatásért Alapítvány
Soproni Egyetem Lámfalussy Sándor Közgazdaságtudományi Kar

A konferencia elnöke: Prof. Dr. SZÉLES Zsuzsanna PhD egyetemi tanár, dékán

Tudományos- és Szervező Bizottság:

elnök: Prof. Dr. OBÁDOVICS Csilla PhD egyetemi tanár, Doktori Iskola-vezető

tagok: Prof. Dr. FÁBIÁN Attila PhD egyetemi tanár, rektor

Prof. Dr. SZÉKELY Csaba DSc professor emeritus

Prof. Dr. KULCSÁR László CSc professor emeritus

Dr. habil. POGÁTSA Zoltán PhD egyetemi docens

Dr. habil. TÓTH Balázs István PhD egyetemi docens, igazgató

Dr. KERESZTES Gábor PhD egyetemi docens, dékánhelyettes

Dr. NEDELKA Erzsébet PhD egyetemi docens, dékánhelyettes

Dr. HOSCHEK Mónika PhD egyetemi docens, intézetigazgató

Dr. KOLOSZÁR László PhD egyetemi docens, intézetigazgató

Pappné dr. VANCSÓ Judit PhD egyetemi docens, intézetigazgató

Dr. KOVÁCS Tamás PhD egyetemi docens

Dr. RESPERGER Richárd PhD adjunktus, a konferencia titkára

ORGANIZERS

Organizers: For the Higher Education at Sopron Foundation
University of Sopron Alexandre Lamfalussy Faculty of Economics

President of the Conference: Prof. Dr. Zsuzsanna SZÉLES PhD Professor, Dean

Scientific and Organizing Committee:

chair: Prof. Dr. Csilla OBÁDOVICS PhD Professor, Head of the Doctoral School

members: Prof. Dr. Attila FÁBIÁN PhD Professor, Rector

Prof. Dr. Csaba SZÉKELY DSc Professor Emeritus

Prof. Dr. László KULCSÁR CSc Professor Emeritus

Dr. habil. Zoltán POGÁTSA PhD Associate Professor

Dr. habil. Balázs István TÓTH PhD Associate Professor, Director

Dr. Gábor KERESZTES PhD Associate Professor, Vice Dean

Dr. Erzsébet NEDELKA PhD Associate Professor, Vice Dean

Dr. Mónika HOSCHEK PhD Associate Professor, Director of Institute

Dr. László KOLOSZÁR PhD Associate Professor, Director of Institute

Dr. Judit PAPP-VANCSÓ PhD Associate Professor, Director of Institute

Dr. Tamás KOVÁCS PhD Associate Professor

Dr. Richárd RESPERGER PhD Assistant Professor, Secretary of the Conf.

TARTALOMJEGYZÉK / CONTENTS

Plenáris előadások

Plenary Lectures

Sustainability and Higher Education from a Three-dimensional Perspective <i>Dr. Rita LUKÁCS</i>	10
A jövő vezetőinek társadalmi felelősségvállalási attitűd vizsgálata <i>Examination of Future Leaders' Social Responsibility Attitude</i> <i>Dr. NÉMETH Patrícia – KASZA Lajos</i>	20

1. szekció: Versenyképesség és fenntartható gazdálkodás

Session 1: Competitiveness and Sustainable Management

Challenges and Chances for the Social and Economic Development of a Russian Border Region (the Case of the Samara Region) <i>Prof. Dr. Galina KHMELEVA – Dr. Marina KURNIKOVA</i>	33
Soy Supply and Organic Requirements for more Authenticity <i>Dr. Caspar VON DER CRONE – Prof. Dr. Nicole MAU</i>	41
The Impact of Artificial Intelligence on Leadership in the Corona Crisis <i>Thomas SOLDERITS</i>	51
Environmental Sustainability as a Strategic Reason for the Investment in Industry 4.0: The Difference between SMEs and Large Companies <i>Mohamed EL MERROUN</i>	63
Supply Chain Resilience: Lessons Learned during the COVID-19 Outbreak and its Implications for the Future <i>Johannes LITZENBURGER – Prof. Dr. Nicole MAU – Prof. Dr. Markus MAU</i>	68

2. szekció: Turizmus, marketing

Session 2: Tourism, Marketing

Felelős márkakommunikáció a koronavírus idején <i>Responsible Brand Communication during the Coronavirus Pandemic Situation</i> <i>Dr. habil. PAPP-VÁRY Árpád – Dr. LUKÁCS Rita</i>	74
A digitális transzformáció megjelenése a divatipari értékesítési gyakorlatokban <i>The Appearance of the Digital Transformation in Sales Practices of the Fashion Industry</i> <i>VIZI Noémi</i>	84
A turizmus fenntarthatósága a pandémia után <i>Sustainability of Tourism after the Pandemic</i> <i>Dr. JANDALA Csilla – GÁL Pál Zoltán – Dr. BÖRÖCZ Lajos – DARÁZS Fanni</i>	96
Az „Alföld Slow térség” versenyképességének vizsgálata <i>Analysis of the Competitiveness of the „Alföld Slow Region”</i> <i>SZŐKE Tünde Mónika</i>	107
Aktív lovasturizmus Magyarországon és a Fertő-tájon <i>Active Equestrian Tourism in Hungary and at Fertő Landscape</i> <i>Prof. Dr. OBÁDOVICS Csilla</i>	119

3. szekció: Fenntarthatóság, környezettudatosság

Session 3: Sustainability, Environmental Awareness

A vállalkozói attitűd vizsgálata bibliometriai módszer segítségével

Examining the Entrepreneurial Attitude Composite Word using Bibliometrics

Dr. FEHÉR Helga – Dr. KOZMA Dorottya Edina 132

A fenntarthatóság környezeti elemeinek megjelenése a hazai nagyvállalatok gyakorlatában

The Emergence of Environmental Elements of Sustainability in the Practice of Large Hungarian Companies

Dr. KOZMA Dorottya Edina – BOSNYÁK-SIMON Nikolett 149

Járvány, környezettudatosság, fenntarthatóság – mémelméleti áttekintéssel

Pandemic, Environmental Awareness, Sustainability – with a Meme Theory Overview

Dr. DÓRY István 165

A home office és a szervezeti kultúra egymásra gyakorolt hatásai a magyarországi multinacionális vállalatoknál – Kutatási tervezet

Interactions between Home Office and Organizational Culture at Hungarian Multinational Companies – Research Project

IONESCU Astrid 168

A könyvvizsgálók személyisége

The Personality of a Good Auditor

Dr. NEDELKA Erzsébet – Dr. HEGEDŰS Mihály.....177

A pandémia hatásainak kommunikációja a Budapesti Értéktőzsdén jegyzett vállalatoknál

Communication of the Effects of the Pandemic by Companies Listed on the Budapest Stock Exchange

Dr. BARTÓK István János 185

4. szekció: Vállalati döntések a koronavírus-járvány idején

Session 4: Corporate Decisions During the Coronavirus Pandemic

Corporate Strategy in a Disruptive Economic Environment – Foremost A Strategic Alignment Topic?

Thorsten SCHMUDE 193

Sustainability and EU Law. Latest Tendencies in the Field of Public Participation in Environmental Matters

Dr. Ágnes VÁRADI 207

How to Recover the Labor Force of the Tourism Industry after the Global Health Crisis? – A Study in Vietnam

Thị Phương Thảo HOÀNG.....215

The Impact of the Corona Pandemic on the Project Management Process in Jordan

Noor Ahmad Mahmood ALKHUDIERAT 228

5. szekció: Versenyképesség és fenntartható gazdálkodás

Session 5: Competitiveness and Sustainable Management

Is Urban Farming the Green Economy of the Future?! Investigation of the Sustainable Management of a Hungarian Startup Enterprise

Zsuzsanna VARGA – Dr. habil. Etelka KATITS – Katinka MAGYARI –

Dr. Ildikó PALÁNYI – Dr. Éva SZALKA 237

Szakirodalmi áttekintés az amazóniai indián chagrák – őshonos agrárerdészeti rendszerek – ökológiai, társadalmi és gazdasági jelentőségéről <i>The Role of Indigenous Agroforestry Systems in the Conservation of the Amazon</i> LENTI Attila	252
Smart Development with Digital Intelligent Cities in Cross-Border Regions Tamás GYULAI – Prof. univ. Dr. Mariana NAGY – Raluca CIBU-BUZAC	264
Explaining Correlations of Digital Transformation and Adaptiveness in B2B Sales in Relation to Resilience Günther MAIER	278
Investor Strategy Decisions in Case of Project Implementation Attila LEGOZA	289
Lean Thinking Strategy Peter IMRICKSKO	296
The Impact of Working Capital Management on Firm Profitability: Evidence from Pakistan Ali Akbar SOHAIL – Abdul QUDDUS	303

6. szekció: Fenntarthatóság, környezettudatosság – marketing
Session 6: Sustainability, Environmental Awareness – Marketing

Társadalmi hatások és MI! <i>Social Impacts and AI!</i> Dr. KÓKUTI Tamás	312
A koronavírus járvány hatása a globális klímaváltozásra <i>Impact of the Coronavirus Epidemic on Global Climate Change</i> NEUMANNÉ VIRÁG Ildikó – Dr. KOZMA Dorottya Edina – Dr. MOLNÁRNÉ dr. BARNA Katalin	325
A márkaélmény és a tartalommarketing kapcsolata <i>The Relationship between Brand Experience and Content Marketing</i> HAJDU Gergő	341

7. szekció: Fenntartható pénzügyek
Session 7: Sustainable Finances

A hazai biztosítási piac a számok tükrében: díjbevétel, szerződésszám és foglalkoztatottak <i>The Domestic Insurance Market in the Light of the Figures: Premium Income, Contract Number and Employees</i> EKE Zsolt	359
A pandémia hatásainak módszertani kérdései a nyugdíjbiztonságra <i>The Methodological Issues of the Effects of the Pandemic on Pension Security</i> SZABÓ Zsolt Mihály	366
A sikeres fordulatkezelés záloga – a pénzügyi turnaround controlling rendszer alkalmazása a magyar cégvilágban <i>Connecting the Turnaround to Success – the Application of Financial Turnarond Controlling in the Hungarian Business World</i> Dr. habil. KATITS Etelka – MAGYARI Katinka – VARGA Zsuzsanna	379
Gördülékeny tervezésű fenntartható vagyonkezelés hosszú- és rövid távú empirikus ütköztető analízise, a legfrissebb kutatási eredmények függvényében <i>Rolling Planned Sustainable Asset Management, Long-term and Short-term Empirical Collision Analysis Depending on the Latest Research Results</i> Dr. CZIRÁKI Gábor	395

8. szekció: Versenyképesség – munkaerőpiac

Session 8: Competitiveness – Labour Market

Agrár vállalkozások jövedelmezőségét befolyásoló tényezők és az innováció további kutatási lehetőségei

Factors Affecting the Profitability of Agricultural Enterprises and Further Research Opportunities for Innovation

ANGYAL Viktória – VAJAI Balázs 407

A hatékony ellátási lánc megvalósulásához szükséges kompetenciák hallgatói és munkaerőpiaci szemszögből

Competencies Required for the Implementation of an Efficient Supply Chain from the Perspectives of Students and the Labour Market

MUNKÁCSI Adrienn 420

Versenyképesség madártávlatból: globális kihívások és EU-válaszok a XXI. században

Competitiveness from a Bird's Eye View: Global Challenges and EU Responses in the 21st Century

Dr. SZEMPLÉR Tamás 442

Hajlékonyfalú csomagolóanyagok struktúrájának elemzése flexográfiai matt lakkozási technológia esetén

Analysis of the Matt Lacquering Structure of Flexible-walled Packaging Materials in the Case of Flexographic Printing Technology

VÁRZA Ferenc – Dr. habil. HORVÁTH Csaba – JOÓBNÉ dr. PREKLET Edina 448

9. szekció: Poszter-előadások

Session 9: Poster Presentations

Egészségügyi innovációk Magyarországon – startup aspektus

Healthcare Innovations in Hungary – from the Point of View of Startups

VITÉZ-DURGULA Judit 455

Modeling the Customs and Logistics Framework of International Integration Processes

Prof. Dr. Roman FEDORENKO 471

A faiparban foglalkoztatottak motivációjának fenntartása a pandémia árnyékában

How to Keep Maintaining the Motivation of People Working in Wood Industry during Coronavirus

NÉMETH Miklós – Dr. TAKÁTS Alexandra 476

Az „Alföld Slow térség” versenyképességének vizsgálata¹

Analysis of the Competitiveness of the „Alföld Slow Region”

SZÓKE Tünde Mónika

PhD-hallgató (PhD student)

Soproni Egyetem Lámfalussy Sándor Közgazdaságtudományi Kar Széchenyi István Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskola

(University of Sopron Alexandre Lamfalussy Faculty of Economics István Széchenyi Economics and Management Doctoral School, Hungary)

szoke.tunde.monika@phd.uni-sopron.hu

Absztrakt

A tanulmány rövid bemutatást ad a turisztikai versenyképesség vizsgálatának módszereiről. A tanulmány célja Békés megye nagyobb turisztikai fejlesztéseinek rövid bemutatása, értékelése, és azok társadalmi, gazdasági hatásainak vizsgálata statisztikai adatok alapján. A megye statisztikai adatainak elemzése 2000-től a Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján történik, figyelembe véve a különböző desztináció versenyképességi modelleket, és az azokban elvárt adatokat és mutatókat. Következésképp beazonosításra kerülnek a megye komparatív és kompetitív turisztikai versenyképességi előnyei is. Mindez alapul szolgál az Alföld Slow Egyesület működési területének (Alföld Slow térség) turisztikai versenyképességi vizsgálatához, a sikertényezők beazonosításához.

Kulcsszavak: Alföld Slow, lassú turizmus, Békés megye, versenyképesség

JEL-kódok: Z32, Z33, Z39

Abstract

The paper gives a brief introduction to the methods used to assess tourism competitiveness. The aim of the study is to briefly present and evaluate the major tourism developments in Békés County and to examine their social and economic impact on the basis of statistical data. The analysis of the statistical data of the county is based on the data of the Central Statistical Office since 2000, taking into account the different destination competitiveness models and the data and indicators expected in them. Consequently, the comparative and competitive advantages of the county in terms of tourism competitiveness are also identified. This will serve as a basis for the tourism competitiveness analysis of the Alföld Slow Association's operational area (Alföld Slow region) and for the identification of success factors.

Keywords: Great Plain (Alföld) Slow, slow tourism, Békés county, competitiveness

JEL Codes: Z32, Z33, Z39

1. Bevezetés, célok

A tanulmány Békés megye versenyképességi, ezen belül is turisztikai versenyképességi vizsgálatával foglalkozik, a szakirodalom alapján kiválasztott mutatók mentén. Célom volt vizsgálni, hogy az elmúlt húsz évben milyen turisztikai változások történtek a megye életében, továbbá azoknak milyen eredményei vannak.

További célom a doktori disszertációmban Heath ház-modelljének adaptálása és továbbgondolása a lassú turizmus elvei szerint.

---

¹ Jelen publikáció az „EFOP-3.6.1-16-2016-00018 – A felsőoktatási rendszer K+F+I szerepvállalásának növelése intelligens szakosodás által Sopronban és Szombathelyen” című projekt támogatásával valósult meg.

2. A téma felvezetése, a vonatkozó szakirodalom bemutatása, értékelése

A versenyképesség fogalmának meghatározása többségében a vállalati vagy nemzetgazdasági versenyképességre terjed ki, mutat rá Piskóti (2016), és hiányosak a térségi, regionális meghatározások (Piskóti, 2016).

Piskóti (2016) az EU hatodik jelentésében megfogalmazott egységes versenyképesség-fogalom alapján úgy fogalmaz, hogy „*a régiók, városok és országok akkor versenyképesek, ha gazdaságuk nyitott, és az egy lakosra jutó jövedelmük tartósan magas és növekvő, valamint magas szintű és nem csökkenő a foglalkoztatottsági ráta, azaz ebből a jövedelemből a lakosság széles rétegei is várhatóan részesülnek*” (Piskóti, 2016).

Az OECD értelmezésében a turisztikai versenyképesség „*a desztináció azon képessége, hogy optimalizálja vonzerejét a lakosság és a nem ott lakók körében egyaránt; minőségi, innovatív és vonzó (például jó ár-érték arányú) turisztikai szolgáltatásokkal várja a fogyasztókat; és hogy részesedést szerezzen a belföldi és a nemzetközi piacokon; mindezt úgy, hogy a turizmust támogató forrásokat hatékonyan és fenntarthatóan használja*” (Magyar Turizmus Zrt. / Magyar Turisztikai Ügynökség, 2014). 11 kulcsfontosságú indikátort határoznak meg a turizmus kapcsán: GDP, turisztikai bevételek, vendégéjszakák száma, turisztikai export, termelékenység, vásárlóerő-paritás és a szolgáltatások árai, vízumkérelmek, természeti, kulturális, kreatív erőforrások, elégedettség és nemzeti turizmusfejlesztési akcióterv megléte (Magyar Turizmus Zrt. / Magyar Turisztikai Ügynökség, 2014). Ezen adatok országos szinten rendelkezésre állnak, megyei, települési szinteken többnyire becsléssel lehet élni.

Jelen tanulmányban Sziva (2010) fogalmát használom fel a kutatásomhoz: „*Versenyképes az a turisztikai desztináció, amelynek élménykínálata képes folyamatosan megújulni, huzamosabban jólétet biztosítani és a fenntarthatóság elvét érvényesíteni*” (Sziva, 2010; Irimiás–Jászberényi–Michalkó, 2019). Emellett több szerző is foglalkozik mind a turisztikai versenyképesség, mind a lassú turizmus helyzetével ezen belül.

Michalkó és szerzőtársai (2014) szerint a versenyképesség tényezői az innováció és a kreativitás. Így fogalmaz a réstermékekről, mint versenyképes turisztikai termékfejlesztés jövőjéről: „*...nem szabad megfeledkezni az úgynevezett horizontális termékekben rejlő fejlesztési lehetőségekről sem, így az akadálymentes turizmus, a lassú turizmus vagy éppen a felelősségteljes turizmus elveinek megvalósítását magukévá tevők kereslete nem csupán a tömegturizmusban kínált termékek fogyasztásában kínál alternatívát, hanem akár önálló niche-ként is értelmezhetők*” (Michalkó et al., 2011).

Jancsik András (2020) megfogalmazásában: „*A turisztikai desztinációk versenyképességének alakításában számos tényező játszik meghatározó szerepet. Ezeket általában két nagy csoportba szokás sorolni, a komparatív, illetve a kompetitív előnyöket nyújtó faktorok közé... a komparatív előnyök a desztináció adottságaihoz (erőforrásaihoz), a kompetitív előnyök az ezen adottságok kiaknázását szolgáló tevékenységekhez köthetőek*” (Jancsik, 2020).

A szerző szerint kompetitív pl.: a turisztikai erőforrások fenntartása, kezelése, hasznosítása és fejlesztése, vagyis a tágran értelmezett desztinációmenedzsment alapelemei, komparatív előnyök „*a termelési tényezők (erőforrások) mennyiségén, minőségén és használatuk feltételein (például az árakon) alapulnak*” (Jancsik, 2020).

Az Alföld Slow desztináció versenyképességének további elemzése kapcsán adaptálandó modell Heath (2003) „ház-modellje”, a mai viszonyokra és a lassú térség jellemzőire átalakítva, és a Dwyer és szerzőtársai (2003) által kidolgozott integrált versenyképességi modell, különösen amiatt, mert kiemelt szerepet kap benne a helyi lakosság jólléte is, amely a Pécsek (2014) lassú turizmus modelljében is fontos szerepet játszik.

A lassú turizmus modellje 4 alappillérén nyugszik a Pécsek (2014) szerint:

1. *Lokalitás*: helyi gasztronómia, helyi vállalkozások, helyi munkaerő, helyi kultúra.
2. *Élményközpontúság*: nem sztenderdizált kínálat, szelektív attrakciók, aktív tevékenységek, közös élmények.
3. *Fenntarthatóság*: rentabilitás, minimális profitkiáramlás, környezetbarát beruházások, kis ökológiai lábnyom, hosszabb tartózkodási idő.

4. *Társadalmi jóllét*: konszenzusos döntéshozatal, népességmegtartás, növekvő jóllét, közösségi kohézió (Pécsek, 2014).

Ezen modellek felhasználása mentén azonosítom az Alföld Slow térség, majd a lassú desztinációk komparatív (erőforrások) és kompetitív (kihasználásuk) versenyképességi előnyeit is a doktori kutatásomban, melynek jelen tanulmány egy részlete.

3. Az alkalmazott módszerek

A 3 fő témakör (innováció, jólét, versenyképesség) tekintetében statisztikai adatgyűjtés történt, mind a Központi Statisztikai Hivatal oldaláról, mind az Európai Unió pályázatok oldaláról, valamint korábbi tanulmányokból, stratégiákból, amelyek Békés megyével is foglalkoznak. Tekintettel arra, hogy az adatok egy része megyei szinten érhető el, esetenként ott is becsült adatként (pl. GDP), és települési szinten nem, ezért jelen tanulmányban a megyei adatok alapján elemzem a térséget. Kiemelendő azonban, hogy az Alföld Slow térség nem fedi le teljesen Békés megyét, és a későbbiekben további megyék felé történő nyitás is tervezett. A statisztikai adatok tehát megyei szintűek fentiek miatt, a térség turisztikai versenyképességének további vizsgálata azonban a tagtelepülések körére vonatkozik, bár a hasonló megyei kínálat miatt kiterjeszhető lenne a teljes megyére a kutatás.

Az elmúlt 20 évet 5 éves ciklusokban jelenítem meg az alábbi diagramokon és táblázatokban. Ugyanakkor tekintettel a pandémiára, és arra, hogy 2019-es év kiemelkedő turisztikai év volt, szövegesen vizsgálom ennek az évnek az eredményeit is, és összehasonlításként megadom a 2020-ra történő változások arányát is.

4. Kutatási eredmények

Jelen fejezet a vizsgált 3 terület – innováció, jólét, fenntarthatóság – szempontjából fontos, öszszevont, megyei adatokat tartalmazza.

4.1. Innováció

Kutatásom során a pályázati támogatásból megvalósult, 200 millió Ft feletti beruházásokat gyűjtöttem össze, 2000-2022-ig. Ezen összeghatár alatti fejlesztések is szép számmal voltak 50 és 200 millió között 8 településen², 1,260 milliárd Ft értékben.

A kutatás során a teljes mértékben hazai forrást tartalmazó Széchenyi Terv, majd az uniós csatlakozást követően az I. Nemzeti Fejlesztési Terv (2004–2007), az Új Magyarország Fejlesztési terv (2008–2010), az Új Széchenyi Terv (2011–2013), a Széchenyi 2020 és a Széchenyi Plusz (2021–2027) turisztikai pályázati eredményeit vettem figyelembe.

A fentiek alapján turisztikai fejlesztések az alábbi településen zajlottak: Békés, Békéscsaba, Csorvás, Gyomaendrőd, Gyula, Szarvas, Lőkösháza, Orosháza, Tótkomlós.

Megvalósult fejlesztések típusai: fürdőfejlesztések, gasztroturisztikai, aktív turizmus (pl. kerékpáros), kastély-, múzeumfejlesztés.

1. táblázat: Turisztikai nagyberuházások száma, 2000–2022

Mutatók	2005	2010	2015	2020	Megvalósult, összesen	Folyamatban, 2022-ig
<i>Turisztikai nagyberuházások száma (200 millió feletti beruházások) előző vizsgált évtől adott évig értelmezve (saját gyűjtés, db)</i>	7	4	10	9	21	9
<i>Turisztikai nagyberuházások értéke (200 millió feletti beruházások) (saját gyűjtés, millió Ft)</i>	8 143	2 436	5 443	4 953	21 706	5 177

Forrás: Saját szerkesztés pályázati oldalak (Pályázat.gov.hu, 2021), Dél-Alföld Turizmusfejlesztési Stratégia (EuroSpa Hungary Kft., 2006) alapján

² Érintett települések: Békéscsaba, Gyula, Füzesgyarmat, Sarkad, Szarvas, Tótkomlós.

A pályázat.gov.hu oldal nyilvántartása szerint elnyert, de még nem lezárult pályázatok zajlanak 5 településen kulturális, aktív és kastélyturizmus, valamint hagyományörzés kapcsán.

A turisztikai beruházások hatásait a turizmushoz kapcsolódó szálláshely kapacitások változása, valamint a vendég- és vendégéjszaka adatok kapcsán vizsgálom.

A kapacitások vizsgálatánál mind az üzleti célú (korábban magán-) szálláshelyek, mind a kereskedelmi szálláshelyek adatainak változását összevetem az országos adatokkal.

2. táblázat: Üzleti célú (korábban magán-) szálláshelyek kapacitásának növekedése 2005–2020, 5 éves időtartamot vizsgálva

Mutatók	2005	2010	2015	2020
Férőhelyek száma Békés megyében	2 703	4 199	4 960	8 438
Békés megyei kapacitások (fh) változása az előző vizsgált időszakhoz képest (%)		+55,35%	+18,12%	+70,12%
Férőhelyek száma Magyarországon	239 911	224 719	228 076	278 858
Országos kapacitások (fh) változása az előző vizsgált időszakhoz képest (%)		-6,33%	+1,49%	+22,27%
Békés megyei férőhelyek aránya az országoshoz viszonyítva (%)	1,13%	1,87%	2,17%	3,03%

Forrás: Saját szerkesztés KSH (2021a) alapján

Az üzleti célú (korábban magán-) szálláshelyek száma 2005-ről³ 2020-ra 3,12-szeresére nőtt. A megyében a szálláshelyek növekedése a vizsgált időszakban meghaladta az országos szintűt, az utóbbi 5 évben 70,12%-kal nőtt, miközben az összkapacitás 22,27%-kal. A teljes kapacitásból 1,13%-os részesedése volt a megyének 2005-ben, ez 3,03%-ra nőtt.

A vizsgált 5 éves időszakok miatt a Covid hatása nem látszik, ezért az elmúlt 5 év változásait külön táblázatban mutatom be, különösen azért, mert a lassú turizmus szempontjából ez a szálláshelytípus az, amit a vendégek előnyben részesítenek.

3. táblázat: Üzleti célú szálláshelyek férőhelyeinek száma és változása Békés megyében és országosan 2015–2020

Évszám	Békés megye		Magyarország	
	Férőhelyek száma	Változás az előző évhez képest	Férőhelyek száma	Változás az előző évhez képest
2015	4 960		228 076	
2016	6 441	+30%	236 752	+4%
2017	5 875	-9%	246 718	+4%
2018	6 275	+7%	258 385	+5%
2019	7 376	+18%	274 135	+6%
2020	8 438	+14%	278 858	+2%

Forrás: Saját szerkesztés KSH (2021a) alapján

Mindösszesen 2017-ben volt csökkenés Békés megyében, a többi évben az országos átlagnál nagyobb mértékű kapacitásbővülés volt megfigyelhető a megyében.

A kereskedelmi szálláshelyek esetében hasonló eredmények látszódnak, az elmúlt években az országos átlagnál nagyobb mértékben nőtt a kereskedelmi szálláshelyek férőhelyeinek száma a megyében. Ez 2019-ig így volt. A pandémia miatt bekövetkező csökkenés mértéke azonban alacsonyabb, mint az országos átlag.

³ A 2000-es adatok nem állnak rendelkezésre.

4. táblázat: Kereskedelmi szálláshelyek kapacitásának növekedése 2005-2020, 5 éves időtartamot vizsgálva

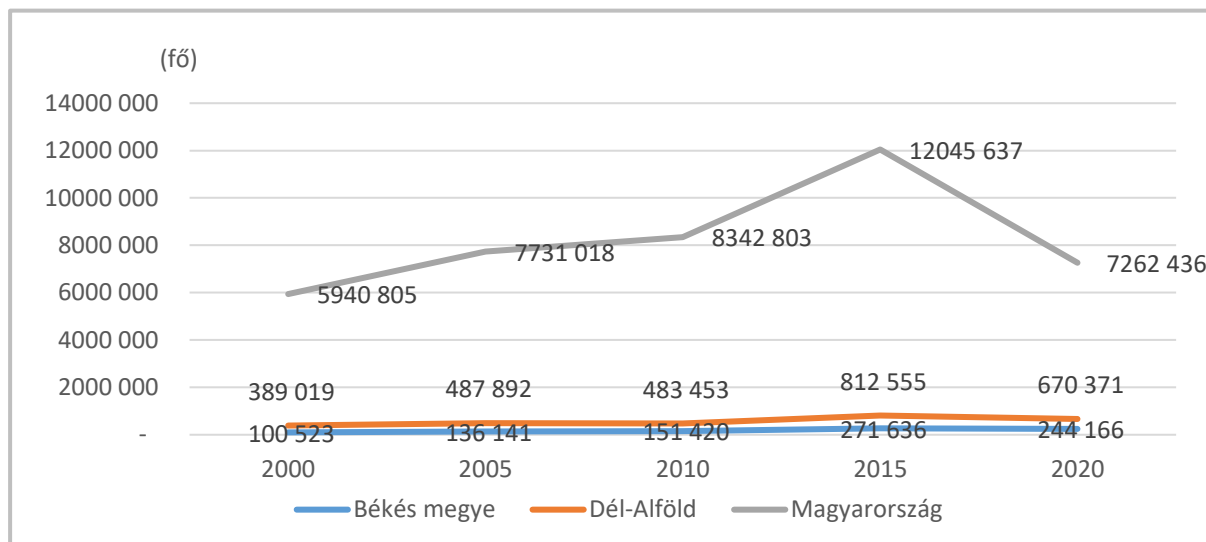
Mutatók	2000	2005	2010	2015	2020
Férőhelyek száma Békés megyében	5 398	7 474	7 881	9 711	8 133
Békés megyei férőhelyek változása az előző vizsgált időszakhoz képest (%)		+38,46%	+5,45%	+23,22%	-16,25%
Férőhelyek száma Magyarországon	304 653	329 290	311 490	373 579	272 390
Országos férőhelyek változása az előző vizsgált időszakhoz képest (%)		+8,09%	-5,41%	+19,93%	-27,09%
Békés megyei férőhelyek aránya az országoshoz viszonyítva (%)	1,77%	2,27%	2,53%	2,60%	2,99%

Forrás: Saját szerkesztés KSH (2021b) alapján

Békés megye az elmúlt két évtizedben a kereskedelmi szálláshelyek férőhelyei kapcsán is folyamatos növekedést tudott elérni, a részarányát 1,77%-ról 2,99%-ra növelte. Önmagához viszonyítva itt is jó eredményt ért el a megye.

4.2. Az innováció mérhető eredményei

Az alábbiakban a vendég- és vendégéjszaka számokkal, valamint a kereskedelmi szálláshelyek bevételei, átlagárai, REVPAR és kihasználtság adatai alapján elemzem a békés megyei helyzetet.

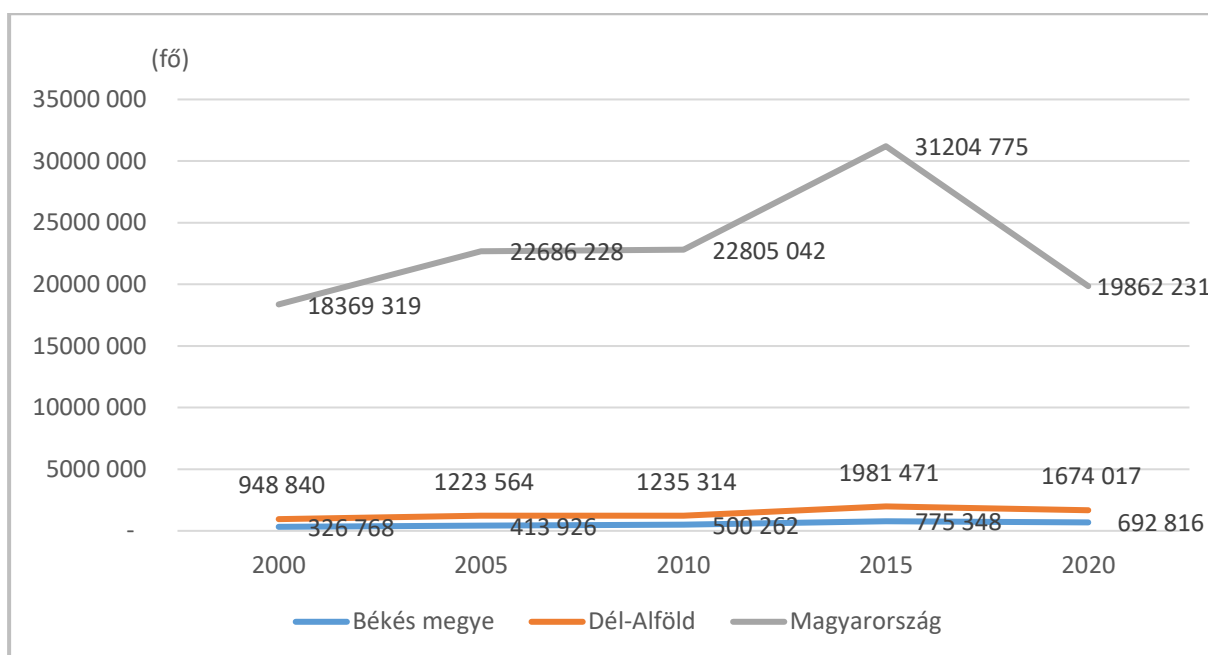
2. ábra: Vendégek száma kereskedelmi és üzleti egyéb szálláshelyeken, 2000–2020, 5 éves ciklusokban

Forrás: Saját szerkesztés KSH (2021c), KSH (2021a), KSH (2010) alapján

A vendégek számának alakulását összesítve vizsgáltam, az üzleti egyéb (korábban magán-) szálláshelyek és a kereskedelmi szálláshelyek esetében.

2019-ig töretlen emelkedés volt megfigyelhető, ez az ábrán az 5 éves ciklusok miatt nem látszik, de 2019 rekordév volt a hazai turizmusban. Békés megyében 373 770 vendég volt, a Dél-Alföldön 1 142 709 az országban 1 615 515. Ez a megyében 35%-kal, a Dél-Alföldön 41%-kal, országosan 55%-kal esett vissza egy év alatt, tehát a megyei adatok kedvezőbbek mind a régiós, mind az országos adatoknál.

A vendégek tekintetében a megye részarányát az országos adathoz viszonyítva 1,69%-ról 3,36%-ra növelte. Dél-Alföld aránya 6,55%-ról 9,23%-ra nőtt. Önmagukhoz képest itt is érzékelhető a fejlődés, a fejlesztések hatása mind a megye, mind a régió tekintetében.

3. ábra: Vendégéjszakák száma kereskedelmi és üzleti egyéb szálláshelyeken, 2000-2020, 5 éves ciklusokban

Forrás: Saját szerkesztés KSH (2021c), KSH (2010), KSH (2021d) alapján

A vendégéjszaka számok adatai lekövezték a vendégszámokat. Békés megye részaránya az országos vendégéjszaka számokhoz képest 2000-ben még 1,78% volt, 2020-ra ez 3,49%-ra nőtt. A régió adatai rendre 5,17% és 8,45%.

Itt is, mint a vendégszámoknál, 2019-ig folyamatos növekedést regisztrált a KSH. 2019-ben Békés megyében 1 028 977, a Dél-Alföldön 2 734 920, országosan 41 576 616 vendégéjszakát töltöttek el a vendégek kereskedelmi és üzleti egyéb szálláshelyeken összesen. A 2019-es évhez képest a megyében 33%-os, a régióban 39%-os, még országosan 52%-os visszaesést mutatnak a KSH adatai.

Az átlagos tartózkodási idő a magánszálláshelyek esetében 4,4 éjről 3,3-ra csökkent, ez megegyezik az országos adatokkal. A kereskedelmi szálláshelyek esetében 3,3 éjről 2,6-ra, amely országos szinten 3,1 éjről 2,5-re csökkent az elmúlt 20 évben.

5. táblázat: Kereskedelmi szálláshelyek bevételeinek változása és aránya Békés megye és ország összesen 2000–2020

Kereskedelmi szálláshelyek bevétele	2000	2005	2010	2015	2020
Békés megye (változás az előző vizsgált időszakhoz képest (%))		+73%	+20%	+77%	-4%
Országos (változás az előző vizsgált időszakhoz képest (%))		+52%	+9%	+55%	-37%
Békés megyei adatok aránya az országoshoz viszonyítva (%)	1,07%	1,22%	1,34%	1,52%	2,32%

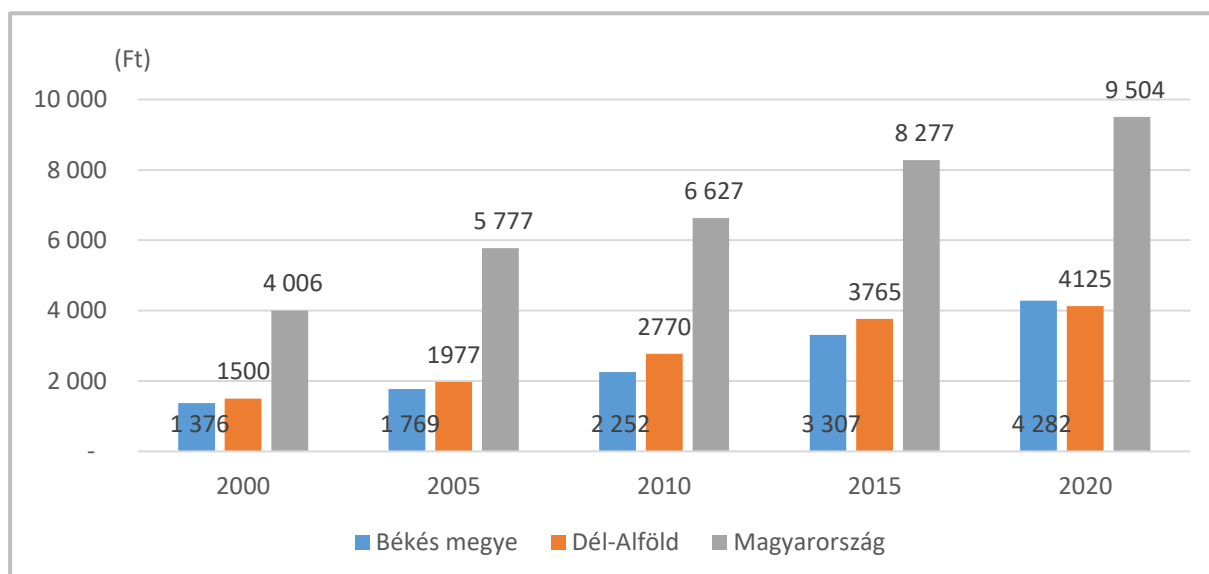
Forrás: Saját szerkesztés KSH (2021e) alapján

Az üzleti célú egyéb szálláshelyek esetében nem áll rendelkezésre adat. A kereskedelmi szálláshelyek bevételei a megyében az országos átlagnál nagyobb mértékben nőttek 2019-ig, a 2020-as év visszaesése jóval alacsonyabb (4%) az országos (37%) visszaesésnél. A megye részaránya ugyanakkor csekély a teljes bevételhez képest, bár ez az adat is folyamatos emelkedést mutat. A bevételek (2,32%) részaránya viszont nem éri el a kapacitások (2,99%) részarányát.

Az 1 szoba 1 működési napjára jutó szállásdíj (REVPAR) esetében az látható, hogy a megyei érték az elmúlt 20 évben mindig a régiós alatt volt, ez alól a 2020-as év kivétel. De az

érték nagyon alacsonyan van még mindig: 34,35%-ról ugyan 44,05%-ra nőtt 2020-ra, miközben 2019-ben 52,28% volt.

2019-hez képest a REVPAR 10%-kal csökkent országosan (10 550 Ft-ról 9 504 Ft-ra), 27%-kal a Dél-Alföldön (5 648 Ft-ról 4 125 Ft-ra) és 22,4%-kal Békés megyében is (5 516 Ft-ról 4 282 Ft-ra).

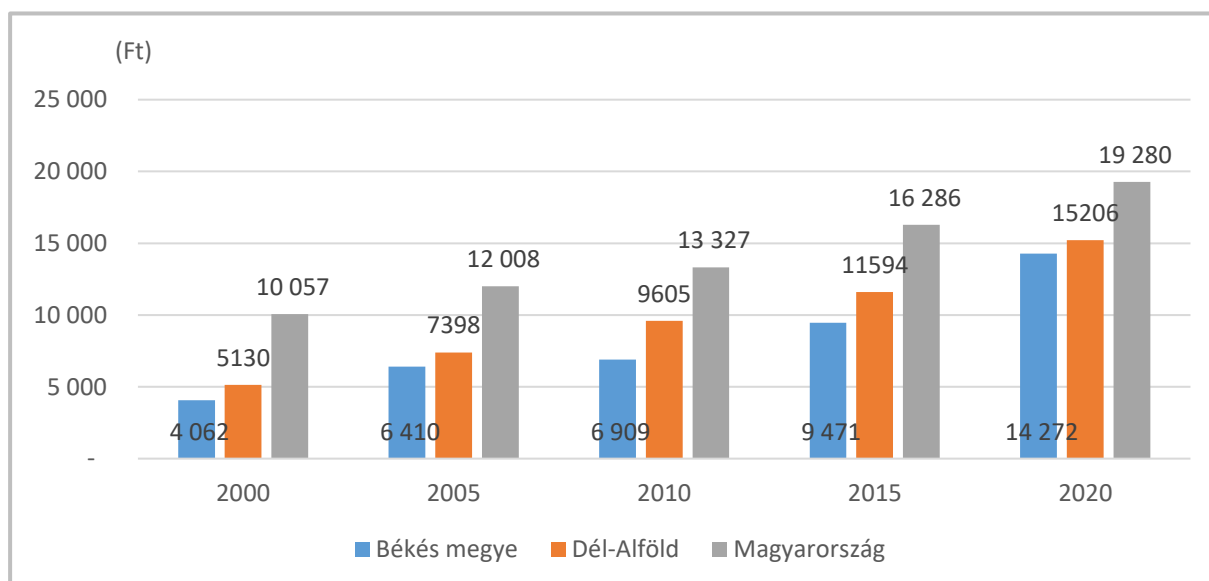

4. ábra: REVPAR (1 szoba 1 működési napjára jutó szállásdíj), 2000–2020 Békés megye, Dél-Alföld, Magyarország

Forrás: Saját szerkesztés KSH (2021e) alapján

Egy szoba átlagárát vizsgálva szintén elmondható, hogy a megyei átlagár mindig a régiós és az országos alatt maradt. Az elmúlt 20 évben azonban 40%-ról 78%-ra nőtt az aránya, ami pozitívum, azonban még mindig elmondható, hogy a megye szálláshelyeinek ára alacsonyabb, mint más régiók, de akár a szomszédos megyék árai is. Az ár-érték arány többségében megfelelő.

2019-hez képest az átlagár országos szinten csökkent 7,4%-kal (20 818 Ft-ról 19 280 Ft-ra), a Dél-Alföldön nőtt 5,6%-kal (14 400 Ft-ról 15 206 Ft-ra) és Békés megyében is nőtt 7,3%-kal (13 306 Ft-ról 14 272 Ft-ra) (KSH, 2021e).

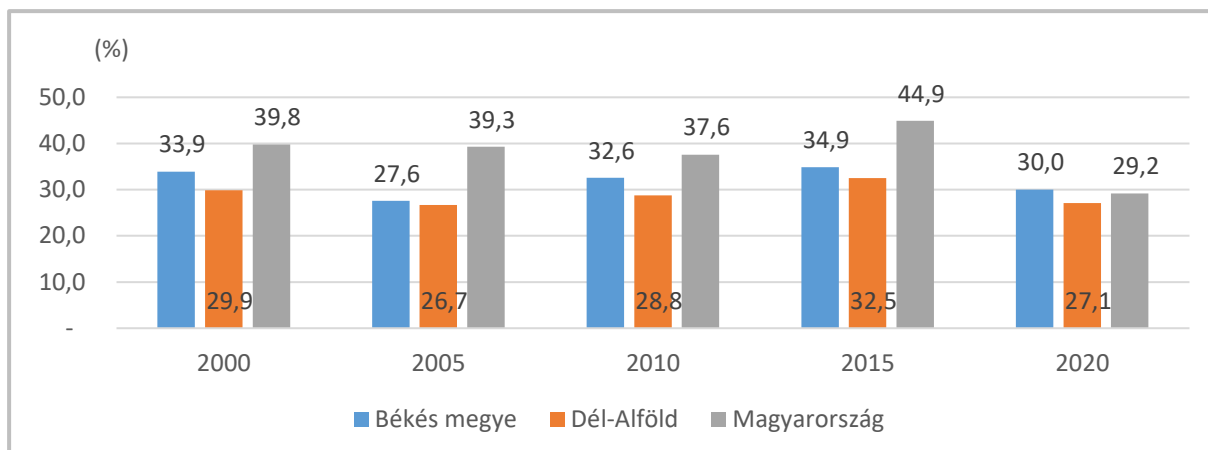

5. ábra: Egy szoba átlagára Békés megyében, Dél-Alföldön és országosan, 2000–2020

Forrás: Saját szerkesztés KSH (2021e) alapján

A REVPAR jóval alacsonyabb mindhárom esetben az átlagnál, ami azt jelenti, hogy alacsony a kihasználtság, és a megye és a régió esetében még az ár is az. Bár országos szinten sem kiemelkedő a helyzet.

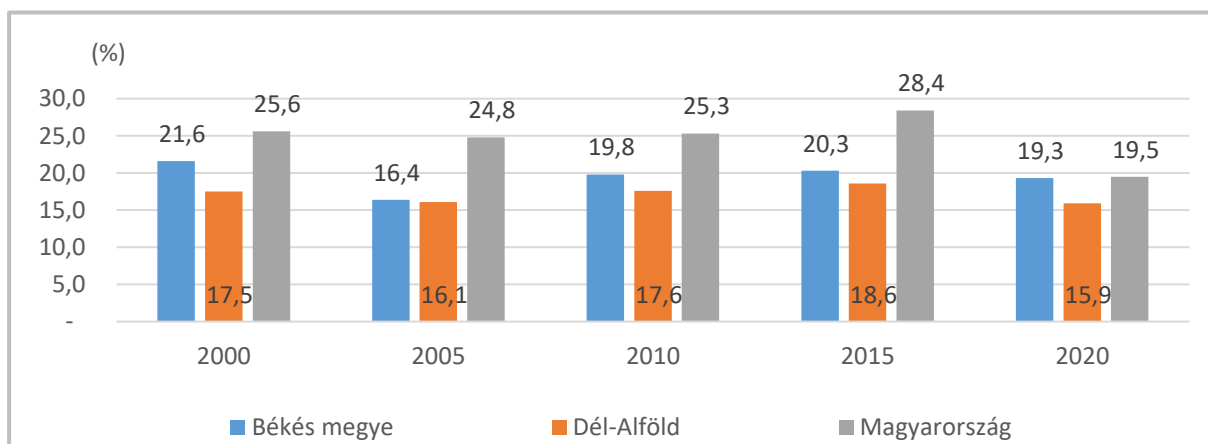
Az 5. ábra a szobakihasználtságot mutatja. Békés megye adatai a régiós átlagnál jobbak szoktak lenni, bár ez a kihasználtság még mindig alacsony. 2020-ban azonban az országos átlagnál is jobb szobakihasználtságot érték el a kereskedelmi szálláshelyek Békés megyében.

6. ábra: Szobakihasználtság (%) Békés megyében, Dél-Alföldön és Magyarországon

Forrás: Saját szerkesztés KSH (2021f) alapján

A férőhely-kihasználtság (6. ábra) megyei szinten a régiós értékeket meghaladta a vizsgált időszakban. A pandémia évében majdnem elérte az országos szintet.

7. ábra: Férőhely-kihasználtság Békés megyében, Dél-Alföldön és Magyarországon

Forrás: Saját szerkesztés KSH (2021f) alapján

Következtetések a turisztikai fejlesztések kapcsán

Az elmúlt 20 év 21 milliárd Ft feletti turisztikai attrakciófejlesztései maguk után vonták a szálláshelyek kapacitásainak a bővülését, azonban Békés megye részesedése mind a kínálat esetében, mind a kereslet (vendég- és vendégéjszaka számok) nagyon alacsony.

A kínálat és a kereslet bővülése is a vizsgált időszakban nagyobb mértékű volt, mint az országos átlag, miközben a részesedések (bár szintén nőttek), de 3-3,5% körül mozognak mindkét területen. A kereskedelmi szálláshelyek bevételei kapcsán is 3% alatt maradt a részesedés.

A REVPAR és az átlagár a megyében viszonylag alacsony (ezt támasztja alá az alacsony kihasználtság is), de a pandémia ellenére növekedést tudott elérni a megye az átlagár tekintetében.

Átlagos tartózkodási idő minimálisan, de magasabb az országos átlagnál.

Összességében megállapítható, hogy a turisztikai beruházások pozitív hatásai érzékelhetőek mind a kínálati, mind a keresleti oldalon, a pandémiát megelőző időszakban.

4.3. Jólét

A jólét vizsgálatához Békés megye lakosságának változása, a foglalkoztatottak aránya, valamint a GDP alakulása képezte a vizsgálat tárgyát. Tekintettel arra, hogy 2020-as GDP adatok még nem állnak rendelkezésre, a másik két mutató kapcsán is 2019-es adatokat hasonlítok össze.

6. táblázat: Lakónépesség változása Békés megyében és országosan 2000, 2010, 2019

Lakónépesség (ezer fő)	2000	2010	2019
Békés megye	402,0	366,6	331,0
Változás a bázisévhez képest (%)		-3,90%	-17,66%
Magyarország	10 021,0	10 014,3	9 772,8
Változás a bázisévhez képest (%)		-0,82%	-2,48%

Forrás: Saját szerkesztés KSH (2021g) és KSH (2021h) alapján

A népesség Békés megyében folyamatosan csökken, az országos változást meghaladó ütemben. 2000-ről 2019-re 17,66%-kal csökkent a lakosság, miközben országos szinten csak 2,48%-kal. Ez többek között az elvándorlásnak, illetve az előregedő társadalomnak köszönhető.

7. táblázat: Foglalkoztatottak aránya Békés megyében, a Dél-Alföldön és Magyarországon 2000, 2010, 2019

Foglalkoztatottak aránya (%)	2000	2010	2019
Ország összesen	n.a.	54,9	70,1
Dél-Alföld	55,6	54,1	69,6
Békés megye	51,2	51,9	68,9

Forrás: Saját szerkesztés KSH (2021i) alapján

A foglalkoztatottsági ráta folyamatosan javul, mind az országos, mind a régiós átlag feletti ütemben.

8. táblázat: Egy főre jutó GDP Békés megyében, a Dél-Alföldön és Magyarországon 2000, 2010, 2019

Egy főre jutó GDP (millió Ft)	2000	2010	2019
Magyarország	1,305	2,743	4,863
Dél-Alföld	0,955	1,824	3,534
Békés megye	0,871	1,584	2,863

Forrás: Saját szerkesztés KSH (2021j) alapján

A megyei adatok mind a régió, mind az ország átlagai alatt vannak. Bár maga az érték folyamatosan nő (miközben a népesség csökken), az országos adatnak mindössze 58,88%-a 2019-ben, miközben 2000-ben 66,74%-a volt. 2010-ben a gazdasági válság idején 57,75%-a volt a megyei adat az országosnak.

9. táblázat: GDP aránya a teljes GDP-hez 2000, 2010, 2019

GDP aránya az összeshez (%)	2000	2010	2019
Ország összesen	100,0	100,0	100,0
Dél-Alföld	9,9	8,7	9,2
Békés megye	2,6	2,1	2,0

Forrás: Saját szerkesztés KSH (2021k) alapján

Békés megye becsült GDP-je mindössze 2%-a volt az ország összes GDP-jének. A Dél-Alföld másik két megyéje jobban teljesít, mint Békés megye.

A fenti mutatók alapján az emberek életminősége részben javult, a foglalkoztatottság alapján. A GDP és népesség változása nem mutat kedvező képet a megyére nézve. Mégis reményre ad okot, hogy folyamatban van az M44-es út építése Kecskeméttől Békéscsabáig (30 km-es szakasz hiányzik jelenleg Kecskemét és Tiszaug között), nagyobb részét 2020 végén átadták, így Békés megyébe könnyebbé és rövidebbé vált a közlekedés, melynek gazdaságélénkítő hatása lehet.

4.4. Fenntarthatóság

A lassú mozgalmak alapelvei közül az egyik legfontosabb a fenntarthatóság, hiszen mind a hagyományok, mind a helyi értékek megőrzésére törekszik. Fő irányai közül a Slow Food a helybéli, főként kisebb méretű mezőgazdaságot és állattartást helyezi előtérbe, a minél rövidebb távú feldolgozással egyetemben. A CittaSlow pedig a városokat 72 minőségi követelmény szerint minősíti, 7 területen, melyek a fenntarthatóság mindhárom területét érintik:

1. *„Energia- és környezetvédelmi politika:* pl. parkok és zöld területek, megújuló energia, közlekedés, újrahasznosítás stb.
2. *Infrastruktúra-politika:* alternatív mobilitás, kerékpárutak, utcabútorok stb.
3. *A városi élet minőségére vonatkozó politika:* a peremterületek átminősítése és újrahasznosítása, kábelhálózati város (optikai szálak, vezeték nélküli hálózatok) stb.
4. *Mezőgazdasági, turisztikai és kézműves politika:* GMO-k mezőgazdasági felhasználásának tiltása, a munkamódszerek és a hagyományos kézművesség felértékelése stb.
5. *Vendéglátással, tudatossággal és képzéssel kapcsolatos politika:* megfelelő fogadtatás, a gazdasági szereplők és a kereskedők tudatosságának növelése (az ajánlatok és a gyakorlatban alkalmazott árak átláthatósága, a tarifák világos láthatósága) stb.
6. *Társadalmi kohézió:* fogyatékkal élők integrációja, szegénység, diszkriminált kisebbségek kapcsán stb.
7. *Partnerség:* együttműködés más szervezetekkel a természetes és hagyományos élelmiszereket népszerűsítő szervezetekkel stb.” (Citta Slow, 2021).

A lassú szemléletű együttműködések mind társadalmi, mind gazdasági, mind természeti szemponttól előtérbe kerültek az elmúlt években. Ezen szempontokat foglalja össze a fenti 7 pont. Az Alföld Slow együttműködésben a meglévő értékek bevonása a cél, és azok továbbfejlesztése, turisztikai terméként történő értékesítése. Ennek érdekében közös gondolkodás, közös stratégiai tervezés zajlik az egyesületben. Fontos cél a munkahelyteremtés, és a helyi identitástudat erősítése. Több gazdasági és környezeti szempontból is fenntartható projekt valósul és valósult meg a tagtelepüléseken.

5. Következtetések/Összefoglaló

Az elmúlt 20 év 21 milliárd Ft feletti turisztikai attrakciófejlesztései Békés megyében maguk után vonták a szálláshelyek kapacitásainak a bővülését, azonban a megye részesedése mind a kínálat esetében, mind a kereslet (vendég- és vendégéjszaka számok) nagyon alacsony (3,5% alatti). Összességében azonban megállapítható, hogy a turisztikai beruházások pozitív hatásai érzékelhetőek mind a kínálati, mind a keresleti oldalon, a pandémiát megelőző időszakban, néhány mutató esetében a pandémia ideje alatt is.

A jólét kapcsán vizsgált mutatók alapján Békés megye alapvetően élhető, a foglalkoztatási adatok javulnak, és a pandémia következtében a jó minőségű termőföld, valamint az élhető kisvárosok felértékelődése várható. A GDP-vel kapcsolatos mutatók erősödése várható a közúti fejlesztéseknek köszönhetően.

Az Alföld Slow térség kapcsán közös tervezési folyamat zajlik, a meglévő turisztikai értékek, az elmúlt években végrehajtott fejlesztések és tevékenységek összehangolásával stratégia készül, társadalmi egyeztetéssel. A cél a települések élhetőségének megőrzése, és egyfajta vidékfejlesztés megvalósítása a slow értékszemlélet mentén.

Jelen kutatás alapján az alábbi lehetséges versenyelőnyök körvonalazódnak az Alföld Slow térség kapcsán:

- 2,5 órán belül elérhető Budapestről (M44, Arad Nemzetközi Reptér).
- Növekvő vendég- és vendégéjszaka számok (Covid előtt).
- Meglévő kínálat fejlesztése → Kreativitás, közös gondolkodás. Élmenyközpontúság.
- Olcsóbb, mint más hazai desztinációk (Covid miatt ez is fontossá vált).
- Felfedezetlen turisztikai terület.
- 4 regisztrált és 1 nem regisztrált TDM szervezet működik a megyében, valamint létrejött a Gyula-Békéscsaba Térségi Turisztikai Desztináció Menedzsment Szövetség.
- Gyula, mint minősített gyógyhely, és a Gyula és térsége turisztikai térség.
- „Magyarország éléstára”, gasztronómiai értékek, kézműves termékek, összefogások (pl. Körös Kosár).
- Hagyományok, tradíciók bemutatása – tájházak, helytörténeti gyűjtemények, kastélyok.
- Együttműködés egyesületi formában.
- Közös stratégiai tervezés és marketing.

Irodalomjegyzék

Citta Slow (2021): How to Become? Letöltés dátuma: 2021. október 17.

Forrás: <https://www.cittaslow.org/content/how-become>

EuroSpa Hungary Kft. (2006): Dél-Alföldi Turizmusfejlesztési Stratégia 2007–2014. Letöltés dátuma: 2021. október 28. Forrás: <https://2010-2014.kormany.hu/download/4/8e/20000/Del-Alfuld.pdf>

Heath, E. (2003): Towards a model to enhance destination competitiveness: a Southern African perspective. Letöltés dátuma: 2021. október 29. Forrás: https://repository.up.ac.za/bitstream/handle/2263/6058/Heath_Towards%282003%29.pdf?sequence=1

Irimiás A. – Jászberényi M. – Michalkó G. (2019): A turisztikai termékek innovatív fejlesztése. Budapest: Akadémia Kiadó. DOI: <https://doi.org/10.1556/9789634544081>

Jancsik A. (2020): Kultúra és versenyképesség a turizmusban. In: J. Melinda: *A kulturális turizmus sokszínűsége*. Budapest: Akadémia Kiadó. DOI: <https://doi.org/10.1556/9789634545224>

KSH (2010): Magán szálláshelyek vendégforgalma. Letöltés dátuma: 2021. november 2. Forrás: <https://statinfo.ksh.hu/Statinfo/haViewer.jsp>

KSH (2021a): Üzleti célú (korábban magán-) szálláshelyek kapacitása. Letöltés dátuma: 2021. november 2. Forrás: <https://statinfo.ksh.hu/Statinfo/haViewer.jsp>

KSH (2021b): Kereskedelmi szálláshelyek kapacitása. Letöltés dátuma: 2021. november 2. Forrás: <https://statinfo.ksh.hu/Statinfo/haViewer.jsp>

KSH (2021c): Kereskedelmi szálláshelyek vendégforgalma. Budapest. Letöltés dátuma: 2021. november 2. Forrás: <http://statinfo.ksh.hu/Statinfo/haViewer.jsp>

KSH (2021d): Üzleti célú (korábban magán-) szálláshelyek vendégforgalma. Letöltés dátuma: 2021. november 2. Forrás: <https://statinfo.ksh.hu/Statinfo/haViewer.jsp>

KSH (2021e): Kereskedelmi szálláshelyek bevételei. Letöltés dátuma: 2021. november 3. Forrás: <https://statinfo.ksh.hu/Statinfo/haViewer.jsp>

KSH (2021f): Kereskedelmi szálláshelyek kapacitáskihasználtsága. Letöltés dátuma: 2021. november 2. Forrás: <https://statinfo.ksh.hu/Statinfo/haViewer.jsp>

KSH (2021g): A népesség, népmozgalom főbb mutatói. Letöltés dátuma: 2021. november 2. Forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/nep/hu/nep0001.html

KSH (2021h): A lakónépesség korcsoport szerint, január 1. Letöltés dátuma: 2021. november 2. Forrás: https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_wdsd004c.html?lang=hu

KSH (2021i): Gazdasági aktivitás megyék szerint. Letöltés dátuma: 2021. november 2. Forrás: <https://statinfo.ksh.hu/Statinfo/haViewer.jsp>

KSH (2021j): Bruttó hozzáadott érték, GDP, 1 főre jutó GDP (folyó áron). Letöltés dátuma: 2021. november 3. Forrás: <https://statinfo.ksh.hu/Statinfo/haViewer.jsp>

- KSH (2021k): A bruttó hazai termék (GDP) termelése folyó áron nemzetgazdasági áganként, negyedévente [millió forint]. Letöltés dátuma: 2021. november 3. Forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/gdp/hu/gdp0087.html
- Magyar Turizmus Zrt. / Magyar Turisztikai Ügynökség (2014. március 7.): A turisztikai versenyképesség mutatói, összefoglaló az OECD tanulmánya alapján. Budapest. Letöltés dátuma: 2021. október 26. Forrás: https://mtu.gov.hu/documents/prod/OECD_competitiveness_osszefoglalo.pdf
- Michalkó G. – Boros S. – Csapó J. – Happ É. – Horváth, P. – Husz, A. . . . Kalmárné Rimóczi C. (2011): A turisztikai termék. *Turisztikai terméktervezés és fejlesztés*. (G. Michalkó, Szerk.) Pécs: Pécsi Tudományegyetem. Forrás: <http://www.eturizmus.pte.hu/szakmai-anyagok/Turisztikai%20term%C3%A9ktervez%C3%A9s%20%C3%A9s%20fejleszt%C3%A9s/book.html>
- Pályázat.gov.hu. (2021): *Támogatott projektkereső*. Letöltés dátuma: 2021. október 28. Forrás: https://www.palyazat.gov.hu/tamogatott_projektkereso
- Pécsek B. (2014): Gyorsuló idő, lassuló turizmus: a lassú turizmus modellezése. (2014). Budapest: Magyar Turizmus Zrt. Letöltés dátuma: 2020. október 31. Forrás: https://mtu.gov.hu/documents/prod/TB2014-1-_teljeskiadvany.pdf
- Piskóti I. (2016): Régió- és településmarketing. Budapest. DOI: <https://doi.org/10.1556/978930597265>
- Sziva I. (2010): A turisztikai desztinációk versenyképessége: Egyedül miért nem, együtt mikor és meddig? *Turizmus Bulletin*. Budapest. Letöltés dátuma: 2021. október 29. Forrás: https://mtu.gov.hu/documents/prod/Bulletin-2010_3.pdf